NTNU **S-sak 5/09**
Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet
18.02.2009 ØK/TVR

N O T A T

Til: Styret
Fra: Rektor
Om: Årsregnskapet for 2008

Tilrådning:

Styret vedtar det fremlagte årsregnskapet som viser et årsresultat på 7,9 mill kr, en virksomhetskapital på 150,5 mill kr og en avsetning for forpliktelser på kr 426,1 mill kr som NTNUs årsregnskap for 2008.

Styret vil drøfte prinsipp og tiltak, med hensyn til utviklingen i ubrukte bevilgninger for 2009 og fremover, i egen styresak i mars 2009.

Årsregnskapet 2008

Det vises til vedlagte årsregnskap for 2008, bestående av resultat- og balanseoppstilling, noter, kontantstrømanalyse og styrets kommentarer. Årsregnskapet for NTNU skal gi et riktig økonomisk uttrykk for driften i 2008 og status per 31.12.2008.

Sammendrag

Av årsregnskapet 2008 fremgår det at NTNU innenfor bevilgningsøkonomien har et aktivitetsnivå omtrent tilsvarende bevilgningsnivået fra KD i 2008.

NTNU har et forbruk som er NOK 223 mill mindre enn opprinnelig planlagt i NTNU sitt interne budsjett knyttet til bevilgningsfinansierte virksomheten i 2008.

Veksten innenfor bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet, inkludert NFR, fortsetter, og økningen fra 2007 til 2008 er på 10,3 %.

Resultatregnskapet

Resultatregnskapet viser et samlet overskudd på nærmere NOK 8 mill. Gevinst for solgte aksjer i Leiv Eriksson A/S utgjør NOK 4,03 mill, og resten av overskuddet er generert fra oppdragsvirksomheten (NOK 3,87 mill).

Samlet omsetning utgjør NOK 4 222 mill når vi holder effekten av avskrivingene utenfor. Bevilgningen fra departementet har økt med 9 % (NOK 244 mill) sett i forhold til 2007. Økningen skyldes tilbakeføring av basisbevilgningen (NOK 25 mill), departementets budsjettsaldering (NOK 21,9 mill) samt andre øremerkede bevilgninger fra departementet (for eksempel stipendiatstillinger og bevilgning til Artsdatabanken).

Lønnskostnadene ved NTNU økte med 8,5 % fra 2007 til 2008. Fra 2006 til 2007 var økningen på 5,2 %. Lønnsoppgjøret og lønnsglidning i 2008 kan forklare i overkant av 6 % av de økte kostnadene, mens omlag 2 % skyldes økning i antall tilsatte (i hovedsak stipendiater).

Andre driftskostnader øker med ca 3 % fra 2007 til 2008. Vedlikehold av egne bygg og anlegg øker i tråd med planleggingen, mens blant annet kjøp av konsulenttjenester går ned.

Årsregnskapet 2008 viser totale avskrivinger på NOK 547 mill, hvorav NOK 383 mill knyttes til bygninger. Det er bokført reinvestering på NOK 349 mill, hvorav NOK 166,9 mill er reinvesteringer for bygg. Totalt er det bokført en verdinedgang på NOK 198 mill for varige driftsmidler. (Balanseført verdi av varige driftsmidler er NOK 9 337 mill ved utgangen av 2008, og driftsbygninger utgjør NOK 7 317 mill av dette). Avskrivninger i snitt over flere år gir et bilde på behovet for reinvesteringer.

Balansen

Opptjent egenkapital fra oppdragsvirksomheten utgjør ved årets utgang NOK 150,3 mill, hvorav NOK 61,3 mill er investert i aksjer og selskapsandeler. For å sikre at nivået på egenkapitalen opprettholdes, er det også i 2008 foretatt en ompostering av enhetenes bruk av egenkapital. Bruken gjelder i hovedsak ordinære driftskostnader, som man har valgt å dekke av sentrale midler.

NTNU har en likviditetsbeholdning ved utgangen av 2008 på NOK 1 321 mill, hvorav NOK 584 mill er fast likviditetsbeholdning (skattetrekk, feriepenger, offentlige avgifter, etc.), NOK 74 mill er forskudd fra kunder knyttet til oppdragsvirksomheten, NOK 103 mill er forskudd fra NFR, NOK 236 mill er forskudd fra kunder i bidragsvirksomheten og NOK 324 mill er avsetninger innenfor vår ordinære driftsbevilgning fra KD. Dette representerer en økning på NOK 143 mill fra 2007, og økningen ligger i hovedsak innenfor den faste likviditetsbeholdningen.

I henhold til retningslinjene, og i samsvar med tidligere års praksis, skal ikke ubrukte midler knyttet til bevilgningen og NFR-aktiviteter inntektsføres, men avsettes i regnskapet som en forpliktelse. Ved utgangen av 2008 utgjør denne avsetningen NOK 426 mill, noe som representerer en økning

fra foregående år på NOK 44 mill. Innenfor bevilgningsøkonomien har NTNU en økning på 60 mill, mens vi har en nedgang knyttet til NFR med 16 mill.

Nytt av året 2008 er at også andre bidragsprosjekter skal regnskapsføres på lik linje med NFR-midler og bevilgningsøkonomien. "Ikke inntektsførte bidrag" presenteres nå i balansen, og er på NOK 237 mill mot et omarbeidet sammenligningstall på NOK 251 mill i 2007. Innenfor bidragsprosjekter står vi dermed ovenfor en nedbygging av avsetning på NOK 14 mill.

NTNU har en marginal endring i avsetningene på 2 % av departementsbevilgningen (eks. NFR og andre bidrag) for 2008. NTNU har således gjennomført aktivitet omtrent på nivå med bevilgningen fra KD i 2008.

Bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet (BOA) 2008

Prosjekter eller aktiviteter som ikke er fullfinansiert over NTNUs grunnbevilgning fra KD vil defineres som enten bidrags- eller oppdragsfinansiert aktivitet. Med bidragsfinansiert aktivitet menes prosjekter hvor NTNU henter støtte fra nasjonale og internasjonale finansieringskilder, uten krav til leveranser (uten motytelse) ved avtale/kontraktsinngåelse. (NFR prosjekter kommer inn under kategorien bidragsfinansiert aktivitet, og skilles ut særskilt ved NTNU). Med oppdragsfinansiert aktivitet menes prosjekter NTNU utfører mot vederlag (betaling) fra ekstern(e) oppdragsgiver(e), og med krav til leveranser ved avtale/kontraktsinngåelse.

NTNU har hatt en vekst i aktivitetsnivået innenfor bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet fra 2007 til 2008 på 10,3 %, og aktivitetsnivået fordeler seg på enhetene som vist i tabellen under.

Total aktivitet BOA 2007-2008

	Total aktivitet BOA 2007	Total aktivitet BOA 2008	Utvikling 2007-2008	Utvikling i %
VM	41 165	28 814	-12 351	-30,0 %
AB	8 576	5 477	-3 099	-36,1 %
HF	37 382	38 204	822	2,2 %
IME	114 019	121 916	7 897	6,9 %
IVT	253 063	297 196	44 133	17,4 %
DMF	244 756	250 069	5 313	2,2 %
NT	187 349	227 267	39 918	21,3 %
SVT	38 528	37 935	-593	-1,5 %
Sentraladm	69 677	80 671	10 994	15,8 %
BIBSYS	32 271	44 832	12 561	38,9 %
Totalt	**1 026 786**	**1 132 381**	**105 595**	**10,3 %**

Vedlegg 1 viser utvikling per fakultet innenfor de ulike prosjektkategoriene (NFR, Bidrag og Oppdrag).

Prosjekter finansiert av NFR utgjør NOK 530 mill av den totale aktiviteten innefor BOA i 2008, en økning på 12,4 % fra 2007 til 2008. Av fakultetene har HF den største prosentvise veksten innenfor NFR-prosjekter, mens NT er en god nummer to. Også IVT og IME har en fin vekst her, mens AB, VM og SVT har en nedgang. DMF er omtrent på samme nivå som i 2007.

Andre bidragsfinansierte prosjekter utgjør NOK 512 mill av den totale aktiviteten innenfor BOA, en økning på 10,1 % fra 2007 til 2008. SVT har den største prosentvise økningen innenfor denne kategorien prosjekter. NT og IVT har også en fin økning. DMF er omtrent på samme nivå som i 2007, mens resten av fakultetene har en nedgang.

Oppdragsprosjekter utgjør NOK 90 mill av den totale aktiviteten innenfor BOA i 2008, og er på omtrent samme nivå som i 2007. Innenfor kategorien oppdragsprosjekter har SVT, IME, IVT og NT økt aktivitetsnivået fra 2007 til 2008, mens de andre fakultetene har en nedgang.

Finansieringskilder knyttet til vår bidrags- og oppdragsfinansierte aktivitet kan splittes mellom privat næringsliv og det offentlige. 63 % av oppdragsfinansiert aktivitet i 2008 er fra det private næringsliv, og isolert har aktiviteten knyttet til oppdragsprosjekter finansiert av privat næringsliv økt med ca 5 % fra 2007 til 2008. 59 % av bidragsprosjekter (eks. NFR) er finansiert fra det offentlige, og 31 % er finansiert av private næringsliv. Isolert sett har aktiviteten knyttet til bidragsprosjekter finansiert av privat næringsliv økt med ca 3 % fra 2007 til 2008.

Budsjettavvik innenfor bevilgningsøkonomien

NTNU har en marginal endring i avsetningene på 2 % av departementsbevilgningen (eks. NFR og andre bidrag) for 2008. NTNU har således gjennomført aktivitet omtrent på nivå med bevilgningen fra KD i 2008

NTNUs interne budsjett

NTNU planla en nedbygging av avsetningene innenfor bevilgningsøkonomien på NOK 162 mill i 2008, men endte opp med en oppbygging på NOK 61 mill. Det betyr at NTNU har et budsjettavvik på 223 mill, hvor fakultetene står for ca 180 mill av avviket. Styret ved NTNU har fått prognoser på avsetningsnivået gjennom året, hvor siste prognose i oktober varslet et budsjettavvik på 160 mill med risiko for oppbygging av avsetninger. Grafen nedenfor viser hvordan prognosene for avsetningene har endret seg gjennom året.

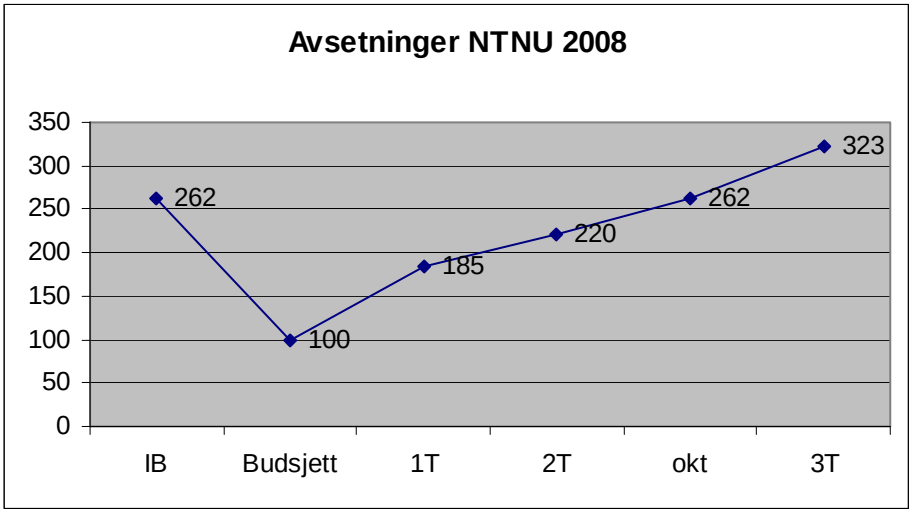

Det endelige nivået på NOK 323 mill inkluderer budsjettsalderingen på NOK 21,9 mill.

Stort budsjettavvik er ikke unikt for 2008, da vi har hatt samme utfordring de siste 4 årene. Imidlertid er det de to siste årene vi ser en oppbygging av avsetningene. Nedbyggingen i 2005 og 2006 var først og fremst et resultat av ekstraordinære strategiske satsinger og større byggeprosjekter. I 2007 og 2008 har nedbyggingen i større grad vært opp til den enkelte enhets evne til å gjennomføre mindre, ekstraordinære tiltak. Vedlegg 2 viser en oversikt over budsjettavvik per fakultet.

Hovedforklaringen til budsjettavviket i 2008 er at planlagt nedbygging av tidligere opparbeidede avsetninger uteblir. For å ikke etablere et for høyt driftsnivå, må bruk av avsetninger knytte seg til engangsinvesteringer. Fakultetene viser gjennom sine budsjetter at de har ambisiøse planer for bruken av avsetningene, mens det gjennomførte aktivitetsnivået ligger på nivå med bevilgningen.

Andre forhold som forklarer deler av årets budsjettavvik:

- Budsjettsaldering 31.12.2008 på kr 21,9 mill kr
- Tilbakeføring av hvileskjæret med en virkning på ca 25 mill kr
    - Fakultetene har opplevd driftsrammene de siste årene som stramme, og flere enheter var godt i gang med tiltak for å håndtere denne situasjonen. Tilbakeføringen av hvileskjæret var gledelig, men man ser at det er tidkrevende å sluttføre ny aktivitet både knyttet til nyansettelser og anskaffelse av vitenskapelig utstyr.
- Tunge anskaffelsesprosesser knyttet til avansert vitenskapelig utstyr som medfører et budsjettavvik på ca 25 mill kr
- Forskuttert bevilgning knyttet til DMF utland utgjør et budsjettavvik på ca 18 mill kr

KD har i flere år hatt fokus på avsetningsnivået innenfor sektoren, og de har uttalt at nivået på avsetningene i sektoren i 2007 kunne forsvares, så lenge vi kan redegjøre og begrunne hva som ligger i utsatt aktivitet. Dette redegjøres det for i note 15 i årsregnskapet.

Tiltak gjennomført i 2008

Styret fikk allerede etter 1. tertial 2008, gjennom prognosene gitt av fakultetene, signaler på at vi kom til å bruke mindre enn budsjettert også i 2009. Styret vedtok på bakgrunn av dette en omfordeling av prognostisert underforbruk knyttet til nye stillinger innenfor vår SO-ramme og av ubenyttede midler innenfor fakultetenes SO-ramme. Til sammen 30 mill ble omfordelt, med 20 mill til Teknisk Avdeling (vedlikehold) og 10 mill til Studieavdelingen (AV-utstyr). Disse midlene er benyttet i 2008, og var dermed et tiltak man lyktes med for å holde avsetningsnivået nede.

Et annet tiltak som ble iverksatt i 2008 er innføringen av langtidsbudsjett på fakultetsnivå. Langtidsbudsjettene ved fakultetene viser forventninger om fremtidig inntektsnivå og kostnadsnivå, og bidrar slik til en mer forutsigbar planleggingshorisont, som igjen kan føre til en fornuftig planlegging av det enkelte fakultets avsetningsnivå.

Behov for gjennomgang av virkemidler og tiltaksliste for året 2009

Grafen nedenfor viser historisk utvikling av avsetningsnivået ved NTNU de siste årene. Det høye nivået i 2004 medførte at styret besluttet en forskuttering av bevilgning i noen år, for å redusere avsetningsnivået. De to siste årene har avsetningsnivået økt.

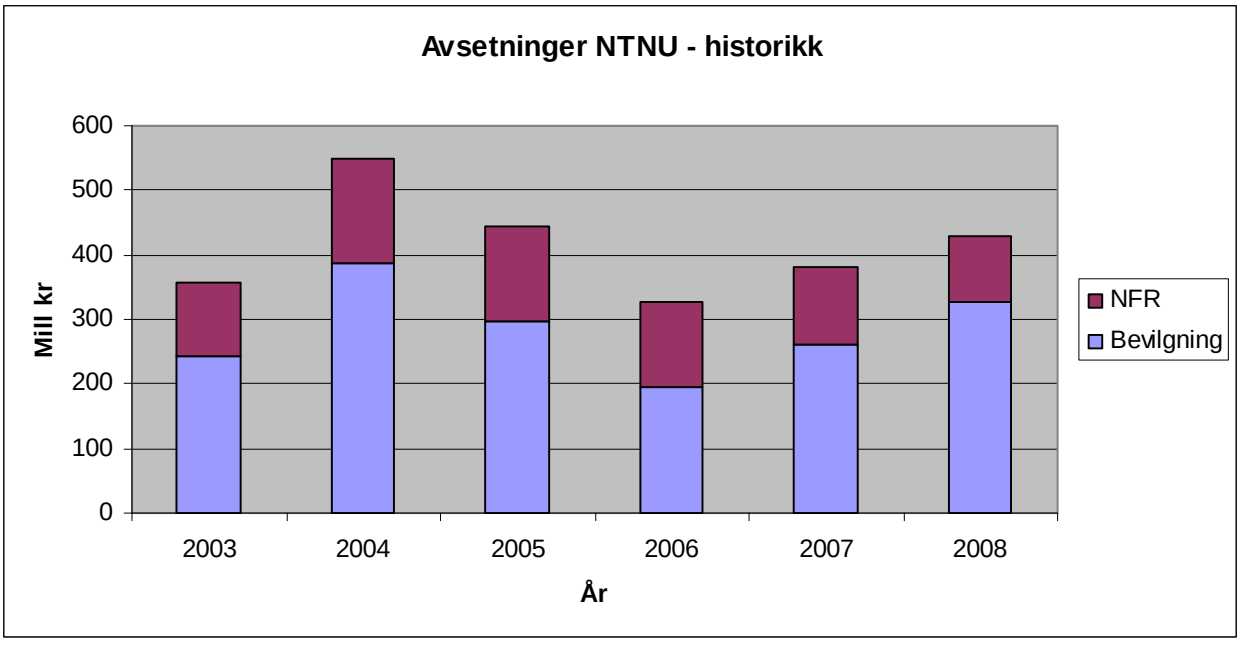

Avsetningene knyttet til bevilgningsøkonomien er per 31.12.2008 på ca 10 % av bevilgningen fra KD, en andel som ikke bør øke ytterligere. Profilen i NTNUs budsjett for 2009 er i hovedsak økte ressurser til fakultetene. Det er viktig at historien med store interne budsjettavvik ikke gjentar seg, da det vil innebære ytterligere oppbygging av NTNUs avsetninger.

Det vil bli fremlagt en sak for styret i mars, hvor man vil drøfte hvordan NTNU skal holde kontroll på nivået på ubrukte bevilgninger i 2009 og fremover. Ulike virkemidler for å sikre et aktivitetsnivå

i tråd med budsjettet vil drøftes, samt forslag til tiltak dersom prognosene skulle tilsi et behov for det. Styret vil samtidig drøfte NTNUs ufordringer og muligheter i lys av finanskrisen vi står ovenfor i samfunnet, og se dette i sammenheng med avsetningsnivået ved NTNU.

Vedlegg 1: Utvikling BOA per fakultet, per prosjektkategori
Vedlegg 2: Fakultetenes budsjettavvik 2008
Vedlegg 3: Årsregnskapet 2008 med Styrets kommentarer

Vedlegg 1:

NFR Aktivitet 2007 - 2008

	NFR kostnader 2007	NFR kostnader 2008	Utvikling 2007-2008	Utvikling i %
VM	3 473	2 325	-1 148	-33,1 %
AB	2 690	1 548	-1 142	-42,5 %
HF	24 319	32 738	8 419	34,6 %
IME	93 387	103 394	10 007	10,7 %
IVT	88 065	99 302	11 237	12,8 %
DMF	89 447	88 634	-813	-0,9 %
NT	144 072	175 322	31 250	21,7 %
SVT	25 716	21 106	-4 610	-17,9 %
Sentraladm	524	5 631	5 107	974,6 %
BIBSYS				
Totalt	**471 693**	**530 000**	**58 307**	**12,4 %**

Bidrag aktivitet 2007-2008

	Kostnader bidrag 2007	Kostnader bidrag 2008	Utvikling 2007-2008	Utvikling i %
VM	9 223	7 120	-2 103	-22,8 %
AB	5 230	3 251	-1 979	-37,8 %
HF	12 553	5 279	-7 274	-57,9 %
IME	19 013	15 405	-3 608	-19,0 %
IVT	128 679	152 249	23 570	18,3 %
DMF	152 098	158 507	6 409	4,2 %
NT	29 490	35 980	6 490	22,0 %
SVT	12 077	15 348	3 271	27,1 %
Sentraladm	64 961	74 427	9 466	14,6 %
BIBSYS	32 271	44 832	12 561	38,9 %
Totalt	**465 595**	**512 398**	**46 803**	**10,1 %**

Oppdrag aktivitet 2007 - 2008

	Kostnader oppdrag 2007	Kostnader oppdrag 2008	Utvikling 2007-2008	Utvikling i %
VM	28 469	19 369	-9 100	-32,0 %
AB	656	678	22	3,4 %
HF	510	187	-323	-63,3 %
IME	1 619	3 117	1 498	92,5 %
IVT	36 319	45 645	9 326	25,7 %
DMF	3 211	2 928	-283	-8,8 %
NT	13 787	15 965	2 178	15,8 %
SVT	735	1 481	746	101,5 %
Sentraladm	4 192	613	-3 579	-85,4 %
BIBSYS				
Totalt	**89 498**	**89 983**	**485**	**0,5 %**

Vedlegg 2:

Sum bevilgningsøkonomi (Ramme total)

Fakultet	Ubrukt bev. 1/1	Planlagt nedbygging	Endelig nedbygging	Ubrukt bev. 31/12	Budsjettavvik
AB	3 417	-2 571	-1 000	2 417	-1 571
HF	18 628	-2 527	9 064	27 692	-11 591
IME	84 864	-30 253	942	85 806	-31 541
IVT	105 918	-25 054	-11 536	94 382	-13 518
DMF	89 831	-6 733	42 859	132 690	-49 592
NT	46 578	-13 297	15 800	62 378	-29 097
SVT	38 432	-28 317	-2 800	35 632	-25 517
VM	20 552	-8 326	5 843	26 395	-14 169
Sum fakultet	408 220	-117 078	59 172	467 392	-176 250

Tabellen over viser at fakultetene ved inngangen til 2008 hadde ubrukte bevilgninger på til sammen NOK 408 mill. Planlagt nedbygging i 2008 var på NOK 117 mill, i henhold til fakultetenes budsjetter for 2008. Resultatet for 2008 endte med en oppbygging på NOK 59 mill, som medfører et nytt nivå på ubrukte bevilgninger per utgangen av 2008 på NOK 467 mill. Budsjettavviket på fakultetene er dermed NOK 176 mill i 2008.

Nedenfor følger tabeller som viser samme oppstilling som ovenfor, men nå fordelt på de ulike rammene som benyttes ved NTNU. (Summen av de fire tabellene nedenfor vises i tabellen overfor.)

Fakultetenes ordinære driftsramme

Fakultet	Ubrukt bev. 1/1	Planlagt nedbygging	Endelig nedbygging	Ubrukt bev. 31/12	Budsjettavvik
AB	110	-586	-1 719	-1 609	1 133
HF	2 855	-2 870	6 895	9 750	-9 765
IME	17 757	-13 729	284	18 041	-14 013
IVT	6 017	-373	-735	5 282	362
DMF	-490	318	6 268	5 778	-5 950
NT	20 167	-7 145	10 427	30 594	-17 572
SVT	6 267	-15 130	-7 321	-1 054	-7 809
VM	1 344	-1 702	3 270	4 614	-4 972
Sum fakultet	54 027	-41 217	17 369	71 396	-58 586

Rammen som håndterer sammenhengen mellom bevilgningsøkonomien og BOA, hovedsakelig overhead/indirekte kostnader.

Fakultet	Ubrukt bev. 1/1	Planlagt nedbygging	Endelig nedbygging	Ubrukt bev. 31/12	Budsjettavvik
AB	2 740	-149	1 145	3 885	-1 294
HF	6 530	580	2 777	9 307	-2 197
IME	53 080	-7 776	6 117	59 197	-13 893
IVT	79 783	-16 641	-8 484	71 299	-8 157
DMF	25 020	-5 861	18 361	43 381	-24 222
NT	11 195	-4 123	-4 212	6 983	89
SVT	15 537	-2 568	4 692	20 229	-7 260
VM	20 373	-7 257	-308	20 065	-6 949
Sum fakultet	214 258	-43 795	20 088	234 346	-63 883

Ramme for strategiske satsninger og omstilling

Fakultet	Ubrukt bev. 1/1	Planlagt nedbygging	Endelig nedbygging	Ubrukt bev. 31/12	Budsjettavvik
AB	567	-1 836	-426	141	-1 410
HF	9 243	-235	-871	8 372	636
IME	14 027	-8 748	-5 113	8 914	-3 635
IVT	20 118	-8 040	-2 317	17 801	-5 723
DMF	25 648	-14 628	-3 328	22 320	-11 300
NT	15 216	-2 304	8 009	23 225	-10 313
SVT	16 628	-10 619	-171	16 457	-10 448
VM	-1 165	638	2 878	1 713	-2 240
Sum fakultet	100 282	-45 772	-1 339	98 943	-44 433

Ramme for fellesaktiviteter (i all hovedsak universitetsklinikken ved DMF)

Fakultet	Ubrukt bev. 1/1	Planlagt nedbygging	Endelig nedbygging	Ubrukt bev. 31/12	Budsjettavvik
AB	0	0	0	0	0
HF	0	-2	263	263	-265
IME	0	0	-346	-346	0
IVT	0	0	0	0	0
DMF	39 653	13 438	21 558	61 211	-8 120
NT	0	275	1 576	1 576	-1 301
SVT	0	0	0	0	0
VM	0	-5	3	3	-8
Sum fakultet	39 653	13 706	23 054	62 707	-9 348

(Vedl.: Styrets kommentarer, regnskap 2008, prinsippnote)